

Μια ομάδα πέντε μαθητών μπαίνει με γέλια και φωνές στη σκηνή. Εκεί υπάρχουν καρέκλες με ένα τάμπλετ στην καθεμία και ένα γραφείο με σταθερό υπολογιστή συνδεδεμένο με βιντεοπροβολέα. Στον τοίχο προβάλλεται σελίδα που γράφει:

Στην οθόνη γράφει

28^η Οκτωβρίου 1940

ΠΟΛΕΜΟΣ

ΕΠΟΣ ΤΟΥ '40

Γ μαθητής: Εγώ θα καθίσω στον υπολογιστή. Να ψάξω και κανα παιχνίδι...

Β: Εεε...δεν ήρθαμε εδώ για να παίξουμε...

Α: όταν ρώτησε η καθηγήτρια ποιος θέλει να συμμετέχει στη γιορτή για την 28^η Οκτώβρη δεν είχα καταλάβει ότι εμείς έπρεπε να βρούμε τι θα πούμε. Αλλιώς δεν θα έδειχνα τόση προθυμία συμμετοχής...

Β: Κι εγώ νόμιζα πως θα μας έδινε τα κείμενα κι εμείς άντε να προσθέταμε και κάποια δικά μας... Τώρα πρέπει να τα κάνουμε όλα μόνοι μας...

Γ: Καλά αν περιμένετε από μένα βοήθεια τη βάψατε. Εγώ ήρθα για να χάσω κανα μάθημα...

Δ: Η γκρίνια δεν βγάζει πουθενά. Ας στρωθούμε να δούμε τι θα πούμε. Λοιπόν, αυτή τη μέρα κάθε χρόνο στην Ελλάδα γιορτάζουμε την είσοδο της χώρας μας στον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο. Στις 3 τα ξημερώματα της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940 ο πρέσβης της Ιταλίας στην Ελλάδα Γκράτσι παρέδωσε στον Ιωάννη Μεταξά τελεσίγραφο με το οποίο η Ιταλία ζητούσε διέλευση των στρατιωτικών της δυνάμεων από τη χώρα, εγκατάσταση σε συγκεκριμένα σημεία και χρήση τους. Η Ελλάδα είχε 3 ώρες διορία να απαντήσει. Την απάντηση όμως ο Γκράτσι την πήρε άμεσα και ήταν «λοιπόν, είμαστε σε πόλεμο»

Ε: Ήταν κάτι που περίμεναν. Και ο λαός και η κυβέρνηση με το παλάτι. Είχε περάσει πάνω από χρόνος που είχε ξεσπάσει ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος στην Ευρώπη. Και μόλις τον περασμένο 15αύγουστο είχε торπιλιστεί η Έλλη στην Τήνο.

A: εμάς γιατί μας χτύπησαν οι Ιταλοί; Δεν το έχω καταλάβει τόσα χρόνια...

Γ: Τι ήταν ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος;

B: Τι προηγήθηκε; Πώς φτάσαμε στον πόλεμο αυτόν;

Δ: Θα μπορούσε η Ελλάδα να μείνει έξω από την τρέλα του πολέμου;

E: Πώς επηρέασε τον κόσμο όλο ο πόλεμος αυτός;

A: Πολλά τα ερωτήματα...

B: Κάποιες απαντήσεις βέβαια πήραμε πέρσι στο μάθημα της Ιστορίας.

Γ: Εγώ βαριόμουν τις περισσότερες φορές και δεν άκουγα.

Δ: Εγώ το έψαξα λίγο. Είναι που τότε, στα κατοχικά χρόνια, ζούσε ο παππούς μου. Παιδί ήταν μα τα θυμάται και μου μίλησε πριν πεθάνει κάποιες φορές για το κλίμα της εποχής και τις κουβέντες των μεγάλων. Βλέπετε είχε πάει ο πατέρας του στον πόλεμο...

Γ: Ο προπάππος σου δηλαδή... Καλά κρασιά...

ΣΤ: Και ο δικός μου παππούς το ίδιο. Όμως ποτέ δεν είπε πολλά γι' αυτά. Μόνο «ψάξτε μόνοι σας, διαβάστε και θα καταλάβετε. Όλοι πρέπει να το κάνουν αυτό. Για να προλάβουν το κακό να μην ξαναγίνει»

A: (απευθυνόμενος στους Δ και E) Και; Είχε αποτέλεσμα το ψάξιμο; Βρήκατε τις απαντήσεις που ψάχνατε;

B (πετάγεται): Εγώ θυμάμαι από το περσινό μάθημα ότι πολέμησαν δύο συνασπισμοί χωρών που ήταν περίπου οι ίδιοι που συγκρούστηκαν και στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο. Ότι τα αίτια ήταν ο Ιμπεριαλισμός, ο Εθνικισμός και ο Μιλιταρισμός.

Γ: Κι εγώ θυμάμαι μόνο το τραγούδι για έναν Ντούτσε που ακούσαμε στη γιορτή.

Δ (απευθυνόμενος στον Γ): Τον Μουσολίνι εννοεί. (γυρνάει προς τον A και μετά σε όλους) Στις αρχές του 20^{ου} αι δεν υπήρχε άλλη ήπειρος στον πλανήτη για να τη μετατρέψουν οι ισχυροί της Ευρώπης σε αποικίες. Ο κόσμος είχε πια μοιραστεί και τη μερίδα του λέοντος στη μοιρασιά την είχε πάρει η Αγγλία, δηλαδή η Μ. Βρετανία. Δεύτερη ερχόταν η Γαλλία με πολύ λιγότερες αποικίες από την πρώτη και ακολουθούσαν οι άλλες ευρωπαϊκές αποικιοκρατικές δυνάμεις. Η Γερμανία,

που μπήκε από τους τελευταίους στον χορό του αποικισμού, δεν είχε τις αποικίες που θα ήθελε το γερμανικό κεφάλαιο για να αναπτυχθεί. Αυτή ήταν η βασική αιτία του Α΄ παγκοσμίου πολέμου.

B: Αυτό το θυμάμαι. Το συζητούσαμε πέρσι στο μάθημα για τον Α΄ παγκόσμιο.

A: Ναι, κι εγώ κάτι θυμάμαι. Όπως ότι δημιουργήθηκαν 2 συνασπισμοί χωρών. Ο ένας με κεντρική δύναμη τη Γερμανία και ο άλλος τους Αγγλογάλλους. (στρέφεται στην Δ) Δηλαδή λες ότι στη μια πλευρά συνασπίστηκαν οι παραπονεμένοι από τη μοιρασιά των αποικιών και από την άλλη οι ευνοημένοι.

Γ: Εεεε τόση ώρα μιλάτε για τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο, ενώ εμείς τώρα θα έπρεπε να ψάχνουμε και να συζητάμε για τον Β΄.

Ε: Χαίρομαι που τουλάχιστον ακούς και δεν παίζεις. Λοιπόν οι ίδιοι σχεδόν συνασπισμοί χωρών πολέμησαν και στον Β΄ παγκόσμιο. Οι Αγγλογάλλοι με τους συμμάχους τους ήταν οι δυνάμεις της Αντάντ και στον α΄ και στον β΄ παγκόσμιο πόλεμο. Από την άλλη η Ιταλία γύρισε στον παλιό της σύμμαχο τη Γερμανία και έφτιαξαν τον Άξονα. Μαζί τους συντάχθηκε και η Ιαπωνία που χτύπησε τις ΗΠΑ στο Περλ Χάρμπορ το 1941 κι μπήκαν έτσι κι αυτές στον πολεμικό χορό, στο πλευρό της Αντάντ, όπως ήταν και στον α΄ παγκόσμιο.

ΣΤ: Επομένως, καθώς δεν άλλαξαν πολλά στα δύο αντίπαλα στρατόπεδα και οι δύο πόλεμοι απέχουν μόλις μια εικοσαετία μεταξύ τους κάποιοι ιστορικοί λένε πως δεν είναι δύο διαφορετικοί πόλεμοι μα ο ίδιος σε δύο φάσεις. Γι αυτό ξεκινήσαμε από τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο.

Γ: Και τι μ΄ αυτό; Καταφέρατε να με μπερδέψετε... Εμείς μια γιορτή έχουμε να ετοιμάσουμε...

Δ: Κοίτα. Ο Α΄ παγκόσμιος έληξε στην ουσία χωρίς ηττημένο. Η Γερμανία συνθηκολόγησε αφού στο εσωτερικό της έγινε σοσιαλιστική επανάσταση που ανέτρεψε τον Κάιζερ. Οι όροι της συνθήκης όμως που υπέγραψε ήταν δυσβάσταχτοι για την ίδια και αυτό θεωρείται μια από τις βασικές αιτίες του Β΄ παγκοσμίου...Γι αυτό ξεκινήσαμε από τον α΄ παγκόσμιο πόλεμο.

Ε: Όλη η Ευρώπη υπέφερε οικονομικά μετά τον Α΄ παγκόσμιο, και η Γερμανία περισσότερο. Ήρθε και η μεγάλη οικονομική κρίση του 1929 και φούντωσε ο φασισμός στην Ευρώπη. Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες επικράτησαν

φασιστικά καθεστώτα που εκμεταλλεύτηκαν τα εθνικόφρονα αισθήματα των λαών που είχαν γιγαντωθεί στον α' παγκόσμιο, για να εξυπηρετήσουν βέβαια τον πόλεμο. Η Ιταλία ήταν η πρώτη χώρα που επικράτησε ο φασισμός. Από το 1926 ο Μουσολίνι ήταν απόλυτος κύριος της κατάστασης, διαβάσαμε στο περσινό βιβλίο. Και ακολούθησαν πολλές ακόμα χώρες.

ΣΤ: Στη δεκαετία του 1930 σε Γερμανία, Αυστρία, Πορτογαλία, Ισπανία, Γιουγκοσλαβία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Πολωνία, Λιθουανία κυριάρχησαν καθεστώτα φασιστικού τύπου. Ακόμα και σε μας στην Ελλάδα, όπου η βουλή έκλεισε στις 4 Αυγούστου 1936 με τη δικτατορία του Μεταξά και ξανάνοιξε μια δεκαετία αργότερα μετά το τέλος του Β' παγκοσμίου πολέμου.

Α: Νέο μπέρδεμα. Εγώ θυμάμαι πολύ καλά, και μη μου πείτε όχι, ότι ο Μεταξάς είπε το ΟΧΙ στους Ιταλούς φασίστες. Και το είπες και συ στην αρχή της κουβέντας μας... (απευθυνόμενος στον Δ)

Β: Ναι, το είπε. Όχι ακριβώς με αυτή τη διατύπωση. "Alors, c' est la guerre" είπε στα γαλλικά στον Ιταλό πρέσβη. Δηλ, λοιπόν έχουμε πόλεμο.

Α: Μα πώς; Αφού κι αυτός ήταν δικτάτορας, όπως είπατε, δεν θα έπρεπε να πάει με το μέρος των υπολοίπων δικτατόρων;

Β: Μμμ... δεν είναι ακριβώς έτσι. Δεν ήταν ιδεολογικός πόλεμος, αλλά πόλεμος συμφερόντων. Δεν πολέμησαν οι φασίστες με τους μη φασίστες για να επιβάλλουν τον φασισμό. Πολέμησαν συνασπισμοί χωρών γι' αυτό που λένε ζωτικό τους χώρο, εννοώντας τις σφαίρες οικονομικής διείσδυσης και επιρροής. Αυτά δηλ που ίσχυαν και στον α' παγκόσμιο πόλεμο. Στις επιπλέον αιτίες του β' παγκοσμίου, όπως μάθαμε στην Ιστορία πέρυσι, συγκαταλέγονται οι ταπεινωτικοί όροι για τους ηττημένους του α' παγκοσμίου, τα ανικανοποίητα αιτήματα κάποιων χωρών και εθνοτήτων, η κρίση του 1929, η αδράνεια των δυτικών απέναντι στην επιθετικότητα της Γερμανίας που έφτανε μέχρι και την ικανοποίησή τους καθώς έβλεπαν τη ναζιστική Γερμανία ως ανάχωμα στη Σοβιετική Ένωση, στάση που επέτρεψε τη γιγάντωσή της. Σε όλα αυτά να προσθέσουμε και την αδυναμία της Κοινωνίας των Εθνών να αποτρέψει τον πόλεμο.

Δ: (προς τον Α) Άλλωστε υπάρχει και μια σημαντική διαφορά του καθεστώτος Μεταξά στην Ελλάδα από τα φασιστικά καθεστώτα της Ευρώπης. Και η διαφορά

είναι ότι η κυβέρνηση Μεταξά δεν προέκυψε από εκλογές αλλά από πραξικόπημα. Δεν είχε τη στήριξη του ελληνικού λαού όπως π.χ. είχε τη στήριξη των Ιταλών ο Μουσολίνι ή των Γερμανών ο Χίτλερ.

Ε: Και κάτι ακόμα. Η Ελλάδα, όπως και στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο, αν έμπαινε στον πόλεμο, μόνο με τους Άγγλους θα μπορούσε να πάει. Ή μ' αυτούς ή ουδετερότητα. Ο Μεταξάς το ήξερε αυτό και προσπάθησε να κρατήσει την Ελλάδα ουδέτερη. Ακόμα κι όταν οι Ιταλοί βούλιαξαν την Έλλη στην Τήνο τον 15αύγουστο το έκανε γαργάρα. Αυτό όμως που ζήτησε ο Μουσολίνι την 28^η Οκτώβρη δεν θα το κατάπινε ο ελληνικός λαός και ο Μεταξάς το ήξερε καλά κι αυτό. Κάπως έτσι μπήκαμε στον πόλεμο. Και μπήκαμε με τόση χαρά, που αλήθεια δεν ξέρω αν πολίτες άλλης χώρας χάρηκαν ποτέ τόσο πολύ που θα πήγαιναν να πολεμήσουν.

Δ: Χαράματα μας χτύπησαν οι Ιταλοί. Μισή ώρα πριν εκπνεύσει το τελεσίγραφο. Κηρύσσεται γενική επιστράτευση και οι Έλληνες τρέχουν ολόχαροι να καταταγούν. Με τραγούδια μπαίνουν στα τρένα, στα λεωφορεία, στα φορτηγά. Με τραγούδια, χαμόγελα φωτεινά και αισιοδοξία...

Α: Δικαιολογημένη η αισιοδοξία όπως αποδείχθηκε. Γιατί νίκησαν νίκη λαμπρή στα βουνά της Πίνδου. Θυμάμαι από άλλες γιορτές για το «έπος του '40»

Δ: Σωστά θυμάσαι. Οι Έλληνες πέτυχαν την πρώτη νίκη επί δύναμης του Άξονα, του συνασπισμού δηλ χωρών γύρω από Γερμανία και Ιταλία, όπως είπαμε πριν. Την ώρα που στην Ευρώπη σάρωνε ο Χίτλερ, που Πολωνία, Δανία, Νορβηγία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο ακόμα και η μεγάλη Γαλλία ήταν στην γερμανική κατοχή, η μικρή Ελλάδα όχι μόνο είχε το θάρρος να αντισταθεί σε δύναμη του Άξονα που είχε καταφανή υπεροπλία, αλλά πέτυχε και νίκη απρόσμενη. Πράγματι κανείς δεν την περίμενε αυτή την νίκη. Ούτε οι ξένοι ούτε καν η ελληνική πολιτική και στρατιωτική ηγεσία. Γι' αυτό και ο έχων το γενικό πρόσταγμα αντιστράτηγος Παπάγος διηύθυνε τις επιχειρήσεις όχι από το μέτωπο αλλά από τα υπόγεια του ξενοδοχείου Μεγάλη Βρετανία στην Αθήνα. Όλοι θεωρούσαν βέβαιη την υποχώρηση των ελληνικών στρατευμάτων εντός λίγων εβδομάδων. Μόνο ο λαός πήγε για να νικήσει. Και το έκανε. Γι' αυτό και ονομάστηκε «έπος του '40»

Γ: Βρήκα σχετικό βίντεο. Να το δούμε;

A: Ναι, ναι... Βάλ' το να το δούμε...

(παρεμβάλλεται βίντεο για τον ελληνοϊταλικό 1940)

(όσο ακούγονται τα παρακάτω ο βιντεοπροβολέας προβάλλει γελοιογραφίες της εποχής με τον Μουσολίνι)

B: Στο μέτωπο τα παιδιά της Ελλάδας νικάνε και στην Αθήνα οι πένες των θεατρικών συγγραφέων, των στιχουργών και των γελοιογράφων παίρνουν φωτιά εμψυχώνοντας τον λαό, που αντιμετωπίζει τον πόλεμο σαν πανηγύρι. Στα θέατρα ο Μουσολίνι γίνεται περίγελος και όλοι τραγουδάνε το τραγούδι για τον Ντούτσε που θυμάσαι (απευθυνόμενος στον Γ)

Γ: Βρήκα το τραγούδι με τον Ντούτσε και μερικά άλλα της εποχής εκείνης. Θέλετε να τα ακούσουμε;

A: Εννοείται να τα βάλεις

(ακούγονται τα τραγούδια: 1)βάζει ο Ντούτσε, 2) Κορόιδο Μουσολίνι 3) Πώ πω τι έπαθε ο Μουσολίνι)

A: Ακόμα και οι ρεμπέτες μπήκαν στο κλίμα... Βρες το «Άκου Ντούτσε μου τα νέα». Φαντάζομαι τι θα γινόταν όταν θα ακούγονταν...

Γ: Το βρήκα. Ας το ακούσουμε.

(4)Άκου Ντούτσε μου τα νέα)

Δ: Η υποδουλωμένη Ευρώπη αναθαρρεί από το ελληνικό θαύμα. Και ο Τσώρτσιλ δικαιώνεται στη συνείδηση του κόσμου της Αγγλίας που προτείνει αντίσταση μέχρις εσχάτων. Ο Χίτλερ έχει θυμώσει με τον σύμμαχό του Μουσολίνι. Κυρίως γιατί τον έμπλεξε σε μια περιπέτεια στα Βαλκάνια που θα τον καθυστερούσε στην εφαρμογή των σχεδίων του για τα πετρέλαια της Μ. Ανατολής και το χτύπημά του στη Ρωσία.

Γ: Ωραία όλα αυτά. Αλλά αφού νικούσαμε βρε παιδιά πώς έγινε και κατακτηθήκαμε;

ΣΤ: Μετά την αποτυχία της εαρινής ιταλικής επίθεσης τον Μάρτιο του 1941 ο Χίτλερ διέταξε επίθεση σε Ελλάδα και Γιουγκοσλαβία στις 6 Απρίλη 1941. Η

καταφανής υπεροπλία των Γερμανών, η γρήγορη κατάρρευση της Γιουγκοσλαβίας και τα λάθη τακτικής των δικών μας είχαν αποτέλεσμα στις 8 του Απρίλη οι Γερμανοί να παρακάμψουν τα οχυρά και δια της Γιουγκοσλαβικής μεθορίου να μπουν στο ελληνικό έδαφος. Στις 9 Απρίλη καταλαμβάνουν τη Θεσσαλονίκη. Στις 18 του ίδιου μήνα αυτοκτονεί ο πρωθυπουργός Κορυζής (ο Μεταξάς εν τω μεταξύ είχε πεθάνει τον χειμώνα) και στις 21 Απρίλη ο διοικητής του Γ σώματος στρατού Τσολάκογλου, παρακάμπτοντας την πολιτική και στρατιωτική ηγεσία, υπογράφει την άνευ όρων παράδοση του ελληνικού στρατού στους Γερμανούς.

Δ: Είναι αυτός που λίγες μέρες μετά, στις 30 Απριλίου, ενώ η Κρήτη ακόμα πολεμά, ορκίζεται ο πρώτος κατοχικός πρωθυπουργός της Ελλάδας. Θα πληρώσει γι αυτό αργότερα, θα δικαστεί και θα καταδικαστεί για εσχάτη προδοσία. Τέλη Μαΐου 1941 έπεσε τελευταία η Κρήτη, αφού όμως πρώτα κατάφερε να στερήσει από τον Χίτλερ πολύτιμες δυνάμεις. Ολόκληρη αερομεταφερόμενη μεραρχία θυσίασε ο Χίτλερ στον βωμό της. Τη γνωστή επίλεκτη μεραρχία αλεξιπτωτιστών του Γκέριγκ. Και δεν επιχείρησε ξανά σε όλη τη διάρκεια του πολέμου αντίστοιχη επιχείρηση πουθενά. Οι γερμανικές απώλειες στην Κρήτη ήταν περισσότερες από όσες είχαν οι Γερμανοί μέχρι τότε σε όλα τα γνωστά μέτωπα: Πολωνία, Νορβηγία, Ολλανδία, Βέλγιο, Γαλλία, Γιουγκοσλαβία και Ελλάδα. Μετά πάντως και την πτώση της Κρήτης η Ελλάδα βρίσκεται ολόκληρη πλέον σε τριπλή κατοχή: από δυνάμεις Γερμανικές, Ιταλικές και Βουλγαρικές. Κατοχή που θα κρατήσει 4 μαύρα χρόνια. Πείνα, βασανισμοί, εκτελέσεις, ολοκαυτώματα... Όσοι μπόρεσαν έφυγαν στο εξωτερικό και συνέχισαν να πολεμούν τους ναζί μαζί με τους συμμάχους στη Μ. Ανατολή και στη Βόρεια Αφρική. Πολλοί επίσης βγήκαν στο βουνό και ξεκίνησαν την αντίσταση στους κατακτητές.

(Στο βίντεο προβάλλονται εικόνες από την κατεχόμενη Αθήνα)

ΣΤ : Γεγονός είναι πως η αντίσταση των Ελλήνων ξεκίνησε σχεδόν αμέσως μετά την εισβολή των Γερμανών στην Αθήνα. Η πρώτη πράξη αντίστασης ήταν η υποστολή της γερμανικής σημαίας από την ακρόπολη στις 30 Μαΐου 1941 και η έπαρση της ελληνικής από δύο νεαρούς φοιτητές, τον Μανώλη Γλέζο και τον Απόστολο Σάντα.

B: Το ξέρετε όμως ότι η πρώτη αντιστασιακή οργάνωση στην Ευρώπη ιδρύθηκε εδώ στην πόλη μας τη Θεσσαλονίκη; Στις 15 Μαΐου 1941 με το όνομα «Ελευθερία»; Ενώ δηλαδή ακόμα η Κρήτη αντιστεκόταν; Και ότι στη Θεσσαλονίκη η γερμανική κατοχική τρομοκρατία πήρε πρωτοφανείς διαστάσεις με χιλιάδες νεκρούς; Ότι η Θεσσαλονίκη είναι ο μόνος μεγάλος δήμος της χώρας που περιλαμβάνεται στον μακρύ κατάλογο των μαρτυρικών πόλεων και χωριών της Ελλάδας;

E: Σε όλη την Ελλάδα υπήρξαν άνθρωποι που αντιστάθηκαν πληρώνοντάς το συχνά με τη ζωή τους. Άνδρες και γυναίκες. Ακόμα και παιδιά. Οι περίφημοι σαλταδόροι της κατοχής ήταν έφηβοι και παιδιά που ενσάρκωναν το πνεύμα αντίστασης στην υποδούλωση και τον φασισμό προτάσσοντας το πνεύμα αλληλεγγύης. Ονομάστηκαν «ξυπόλητο τάγμα» και «αντιστασιακές ομάδες φτωχογειτονιών». Στα μαύρα χρόνια της ναζιστικής κατοχής έστηναν ενέδρες σε αυτοκίνητα των Ες Ες και με κίνδυνο της ζωής τους έκλεβαν τρόφιμα και φάρμακα, που συχνά τα μοίραζαν στους πεινασμένους. Πολλοί σαλταδόροι σκοτώθηκαν, όπως ο Φώντας που έγινε τραγούδι.

Γ: Ακούστε ένα τραγούδι του Ζαμπέτα για ένα από αυτά τα πιτσιρίκια που περιγράφεις.

(τραγούδι «Ξέρω ένα πιτσιρίκι»)

A: Νομίζω πως έμαθα πολλά σήμερα. Και σκέφτομαι ότι το νόημα της γιορτής είναι αυτό τελικά. Να μαθαίνουμε και να θυμόμαστε. Μένει ακόμα το πώς απελευθερωθήκαμε και ο απολογισμός του πολέμου για όλον τον κόσμο και για μας;

Γ: Συμφωνώ μαζί σου. Κι εγώ έμαθα πολλά. Όσα δεν έμαθα την περσινή χρονιά στο μάθημα της Ιστορίας και ακόμα περισσότερα νομίζω. Έχω όμως μια ακόμα απορία που δεν ξέρω αν έχει απάντηση. Γιατί γιορτάζουμε την έναρξη του πολέμου; Δεν θα ήταν πιο λογικό να γιορτάζουμε το τέλος του; Δηλαδή την απελευθέρωση;

E: Ένα ένα τα ερωτήματα. Ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος τελείωσε τον Αύγουστο του 1945 με την συνθηκολόγηση της Ιαπωνίας μετά τη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι. Νωρίτερα, την άνοιξη, συνθηκολόγησε η Γερμανία μετά την είσοδο των συμμάχων στο Βερολίνο και την αυτοκτονία του Χίτλερ. Ο πόλεμος άφησε πίσω

του έναν κόσμο κατεστραμμένο και εκατομμύρια νεκρούς. Κάποιοι ιστορικοί μιλάνε για 50 και κάποιοι για 60 εκατομμύρια νεκρούς. Άφησε ανατριχιαστικές μνήμες και μνημεία τα κολαστήρια στρατόπεδα εξόντωσης που άρρωστες ψυχές μόνο θα μπορούσαν να συλλάβουν ως ιδέα και να υλοποιήσουν. Άφησε τη γνώση ότι ο άνθρωπος μπορεί να γίνει το χειρότερο θηρίο για τον άνθρωπο. Και πως ό,τι χειρότερο μπορεί να κουβαλάει κανείς μέσα του ενσαρκώνεται στον φασισμό.

Δ: (γυρνάει στον Α) Εμείς απελευθερωθήκαμε νωρίτερα, τον Οκτώβριο του 1944, ένα σχεδόν χρόνο πριν λήξει ο β' παγκόσμιος πόλεμος. Από το 1943 φαινόταν ότι η έκβαση του πολέμου θα ήταν υπέρ των συμμάχων. Εκείνη τη χρονιά οι Γερμανοί γνώρισαν την πρώτη τους ήττα από τους Ρώσους. Ακολούθησε λίγο μετά η ήττα τους στη Βόρεια Αφρική από τους Άγγλους και Αμερικανούς, οι οποίοι στη συνέχεια αποβιβάστηκαν στην Ιταλία. Το φασιστικό καθεστώς της Ιταλίας κατέρρευσε και ο Μουσολίνι συνελήφθη από την Ιταλική αντίσταση, καθαιρέθηκε και απαγχονίστηκε. Το 1944 έγινε η απόβαση των συμμάχων στη Νορμανδία και στα ανατολικά η αντεπίθεση των Ρώσων. Οι Γερμανοί για να μην εγκλωβιστούν αποχώρησαν από τα Βαλκάνια, επομένως και από μας, καταστρέφοντας τις υποδομές των χωρών απ' όπου έφευγαν. Στην Ελλάδα τις περισσότερες υποδομές κατάφεραν να τις σώσουν οι αντάρτες μαχόμενοι γενναία.

Ε: Η συμβολή της ελληνικής αντίστασης κατά των φασιστικών και του ναζιστικών δυνάμεων του άξονα σε όλη τη διάρκεια του πολέμου ήταν πολύ σημαντική και αναγνωρίστηκε διεθνώς. Οι Έλληνες νίκησαν τους Ιταλούς φασίστες στο έπος του '40, πολέμησαν τους Γερμανούς ναζί το '41 καθυστερώντας για δύο μήνες την εφαρμογή του σχεδίου τους Μπαρμπαρόσα εναντίον της τότε Σοβιετικής Ένωσης και οργάνωσαν ένα ρωμαλέο αντιστασιακό κίνημα που έδρασε όλα τα χρόνια της κατοχής βοηθώντας τον αγώνα των συμμάχων εκτός Ελλάδας. Την πρώτη νίκη εναντίον δύναμης του Άξονα την πέτυχαν Έλληνες στα βουνά της Αλβανίας τον χειμώνα 1940-41, μα και την πρώτη νίκη αντάρτικου σώματος στην κατεχόμενη Ευρώπη την πέτυχαν Έλληνες με τον Άρη Βελουχιώτη στη Ρέκα και το Κρικέλι της Ευρυτανίας τον Σεπτέμβρη του 1942. Σε όλα τα ελληνικά βουνά κατέφυγαν οι γενναίοι που στην προσωπική τους ζυγαριά η λευτεριά βάραινε πιότερο από την ίδια τη ζωή. Στην Πίνδο πέτυχαν ένα νέο θαύμα: να φτιάξουν

μια λεύτερη Ελλάδα μέσα στην κατεχόμενη κερδίζοντας τον θαυμασμό Άγγλων στρατιωτικών που επιχειρούσαν μυστικά στην Ελλάδα.

Γ: Βρήκα και τραγούδια για τον Άρη και τους αντάρτες

A: Ας τα ακούσουμε λοιπόν...

(Ο Άρης κάνει πόλεμο, Σαν ατσάλινο τείχος)(προβάλλονται οι στίχοι και εικόνες από το αντάρτικο των βουνών)

Δ: (απευθυνόμενη στον Γ) Όσο για το δικό σου ερώτημα, γιατί γιορτάζουμε την έναρξη και όχι το τέλος του πολέμου υπάρχουν διαφορετικές απαντήσεις σ' αυτό. Νομίζω πως προτιμώ εκείνη που λέει ότι η επέτειος αυτή δεν επιβλήθηκε άνωθεν αλλά ξεπήδησε από τα κάτω από τον πρώτο ακόμα χρόνο της κατοχής. Στις 28 Οκτώβρη του 1941, στην πρώτη επέτειο του ΟΧΙ μέσα στην κατοχή, χιλιάδες κόσμου βγήκαν στους δρόμους της Αθήνας με ελληνικές σημαίες αψηφώντας τους Γερμανούς κατακτητές για να γιορτάσουν την επέτειο. Είναι οι ίδιοι αυτοί Έλληνες οι ψυχωμένοι που γέμισαν τα βουνά και φούντωσαν το αντάρτικο τα χρόνια της κατοχής.

B: Στους γενναίους αυτούς δεν αξίζει θρήνος, μα τραγούδι και χορός.

(ακούγεται το Τσάμικο – κακοτράχαλα βουνά και χορεύουν τρεις μαθητές)

A: Βαριά λοιπόν η κληρονομιά που μας άφησαν οι παππούδες και οι προπαππούδες μας. Να υπερασπιζόμαστε πάση θυσία την ελευθερία μας και να μην υποτασσόμαστε στον φασισμό.

Γ: Γι αυτό, στη μνήμη όλων αυτών που θυσιάστηκαν για τα ιδανικά της ελευθερίας, της αυτοδιάθεσης και της δικαιοσύνης ας φωνάξουμε όλοι μαζί:

ΖΗΤΩ ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ '40

ΖΗΤΩ Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

ΚΑΤΩ Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ

ΖΗΤΩ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ στον βιντεοπροβολέα με ελληνική σημαία να κυματίζει. Οι μαθητές απαγγέλλουν τους στίχους του εθνικού ύμνου δυνατά όλοι μαζί.

